

PAŽINIMO ELEGIJA

*Kadais, bijodami suvokti laiko
Srovės kartumą, mes norėjom
Būti nepažindami, ir niekas nesakys,
Kad tau atidavėm per mažą, žemę,
Nežinančius mylėjusi labiau. Nepažinimą mums
Dėstė amžinas gamtos dvelkimas:
Nepažinti – būti; nepažinti – egzistuoti;
Nepažinti – išgelbėti tikrovės formą
Ir niekuomet nepralaimėti. Bet mes
Nusigyrėme nuo tavęs, išgirdę pirmas
Durų paraboles, ir nebeklausėm
Sienoj gyvenančios trandies
Sėslios tiesos ir pasirinkom
Pažinimo darganą ir liūtį.*

*Tu mums esi ir būsi neištikimybės
Testamentas palikuonims. Neištikimybė tau
Yra pagalbos šauksmas. Nes ištikimi
Palieka vien tik neišgirdę
Realizavimosi žodžių, nesodinę
Svetimo tau pažinimo medžio kūne;
Nepatyrę nei tiesos, nei maišto skonio; jautę
Buvimo paslaptį laše ant juodalksnio žievės;
Buvę inertiški balsai tylos ir nežinios chore, –
Balsai, kurie neklausia ir neieško
Sunkaus atsakymo, ir jų kiekvieno žodžio
Prasmė yra gyventi su tavim.*

*Durys, slenkstis ir liepsna – dievai,
Kuriuos mes radom nužudytus, neišvengė
Bausmės ir niekuomet nebesikels. Kaštanai,
Žydėjęs vėjo supamų blakstienų
Tyloj, stovi suanglėjęs Lietuje. Knygoje kandis
Mirė ties Talita kumi. Ir tik paukštis –
Tamsiai žalia dėmė, išlikus sodo žolėje,
Tebedainuoja, kad į naktį telpa viskas:
Ir milžiniškas šviesos medis,
Ir maištas, kurs yra kaip medis,
Pavasarij – pražysta, rudenį – nuvysta;
Ir kirmino akių betikslis mėlynumas,
Apankęs ta pačia tamsa.*

Baltimore, 1955

LIETUVIŲ LITERATŪROS IR TAUTOSAKOS INSTITUTAS

Mokslinė konferencija
skirta Poeto 90-mečiui



**ALFONSO
NYKOS-
NILIŪNO
FENOMENAS:
POETAS
IR JO PASAULIS**

Programa



Konferencija vyks
Lietuvių literatūros ir tautosakos institute,
Antakalnio g. 6, Vilnius
2009 m. lapkričio 5 d.

„Iš viso pasaulio mitų ir Dievybės ilgesio, iš visų argonautų kelionių ir sudužusių laivų, iš visų menininkų spalvų ir formų Niliūnas stengiasi sudėstyti jo paties kūrybos veidrodį, kuriame atsispindėtų ir jo namų tikrovės vizija, ir universali visų laikų kūrybos versmė. Tai yra dar vienas kelias, kuris iš egzistencializmo siaubingos beprasmybės veda į amžinąjį Eldoradą; susijungęs su visos žmonijos kūrybiniais troškimais, poetas supranta, kad jo vidaus pasaulis nėra vienaatvės iliuzija, bet visų laikų ir visos istorijos didysis Regėjimas“ Rimvydas Šilbajoris

„Tai bemaž moksliška, tačiau savaip muzikali, darni – ir, žinoma, labai keista kalba. Jos amplitudė labai plati – nuo sušukimų, užkeikimų, inkantacijų ligi blaivaus protokolinio stiliaus; nuo chaotiško sąmonės srauto ligi griežtai organizuoto filosofinio traktato“. „Ši poetika, su pavydėtiniu nuoseklumu ir išverme kurta daugelį dešimtmečių, jau virto vienu iš klasikinių lietuvių modelių – šalia tokių pat vientisų modelių, kuriuos savo metu pasiūlė Maironis, Putinas, Salomėja Nėris.“ Tomas Venclova

„Visa jo poezija veržiasi įprasminti, suabsoliutinti, tikru vardu pavadinti savąjį pasaulį ir taip išgelbėti jį nuo išnykimo – jį, pasaulį, ir save jame, kaip jo integralią dalį.“ Jurgis Blekaitis

„Nykai lemiamą balsą turi individo sukurta kalba apie trapią blaiviai ir sąmoningai su nebūtimi (ne tiek su mirtimi, kiek su nebūtimi savo paties gyvenime) kovojančio žmogaus reikšmę jam pačiam, kuri kartu yra ir jo dovana kitiems, jo dovanos reikalingiems.“ Vytautas Kavolis

„Iš tiesų jis yra pats problematiškiausias iš visų kūrybinio kelio draugų, nes jis giliausiai ir leidžiasi į tuos „tamsiuosius“ klausimus, kurie kiekvienos kartos sprendžiami, bet niekad neišsprendžiami, pačia savo esme pasmerkti likti amžinai atviri. Tai tie klausimai, kuriuos mes laike keliame, bet kuriuos atsakys tik pati amžinybė, nes ji šiais klausimais ir ieškoma.“ Juozas Girnius

I POSĖDIS

10.00–11.40 val.

Moderuoja dr. Eugenijus ŽMUIDA

Dr. Mindaugas KVIETKAUSKAS (LLTI direktorius). Sveikinimo žodis.

Prof. Kęstutis NASTOPKA (VU). „Kelionės į Kiterą pėdsakais“.

Prof. Viktorija SKRUPSKELYTĖ (VDU, Oberlin College, OH, JAV).

„Et in Arcadia Ego: tema ir variacijos“.

Dr. Birutė MERŽVINSKAITĖ (VU). „Mitas ir metamorfozė Alfonso Nykos-Niliūno poezijoje“.

Dr. Gintarė BERNOTIENĖ (LLTI). „Arkadiški peizažai Alfonso Nykos-Niliūno poezijoje“.

11.40–12.00 KAVOS PERTRAUKĖLĖ

II POSĖDIS

12.00–14.00 val.

Moderuoja dr. Manfredas ŽVIRGŽDAS

Prof. Viktorija DAUJOTYTĖ-PAKERIENĖ (VU). „Apie niliūniškąją transcendenciją“.

Dr. Nijolė KERŠYTĖ (VU). „Laikas Alfonso Nykos-Niliūno poezijoje“.

Dr. Eugenijus ŽMUIDA (LLTI). „Alfonsas Nyka-Niliūnas kaip modernizmo įkaitas“.

Dr. Dalia JAKAITĖ (ŠU). „Apie Alfonso Nykos-Niliūno psalmes“.

Dr. Jurga JONUTYTĖ (VDU). „Pasakojimas Alfonso Nykos-Niliūno poezijoje“.

14.00–15.30 PIETŲ PERTRAUKA

III POSĖDIS

15.30–17.30 val.

Moderuoja dr. Gintarė BERNOTIENĖ

Dr. Rita TŪTLYTĖ (VU). „Alfonsas Nyka-Niliūnas: laikas ir trukmė“.

Dr. Manfredas ŽVIRGŽDAS (LLTI). „Henrikas Nagys ir Alfonsas Nyka-Niliūnas: kūrybiškas dialogas ir polemika“.

Dr. Gitana VANAGAITĖ (VPU). „Subjektyvumo raiška Alfonso Nykos-Niliūno kritikoje“.

Dr. Izolda GENIENĖ (VPU). „Alfonso Nykos-Niliūno įžvalgos literatūros kūrinių laiko ir erdvės kontekstuose“.

Dr. Genovaitė DRUČKUTĖ (VU). „Alfonsas Nyka-Niliūnas – Charles'io Baudelaire'o vertėjas“.

17.30 DISKUSIJA, POKALBIS.